

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРАВА ДІТЕЙ У ПОГЛЯДАХ ТОМАСА МОРА

Проблеми справедливого суспільного устрою, де б не було соціальних конфліктів, поділу на багатих і бідних, громадянського виховання, яке мало б забезпечити таку гармонію, турбували передових людей на межі двох епох Відродження та Нового часу (XVI–XVII ст.). Можливі проекти розв'язки гострих соціальних питань знайшли своє відображення у творчості соціаліста-утопіста Т. Мора.

Томас Мор (1478–1535) жив в Англії в період так званого первісного капіталістичного нагромадження. Закінчив Оксфордський університет, був членом англійського парламенту. У своїй знаменитій «Золотій книжці про найкращий суспільний лад і про новий острів Утопію» (1516 р.) Т. Мор говорить про необхідність надати всім громадянам можливості «духовної свободи і освіти», він піддає нищівній критиці сучасне йому суспільне життя, приватну власність, як основне суспільне лихо, малює картину більш справедливого, на його думку, соціалістичного ладу. Автор намагався розв'язати проблему усунення бідності, покласти початок загальному благополуччю. Шлях до них полягає в знищенні права власності [1, с. 130].

У другій частині «Утопії» Т. Мор змальовує соціалістичне суспільство де всі громадяни працюють по 6 год. на день, де немає приватної власності і між громадянами існує цілковита економічна і майнова рівність. «Молодші члени суспільства готуються до життя. Землеробства вчать всі й дитинства, частково в школі шляхом засвоєння теорії, частково на найближчих до міста полях, куди діти виводять наче для гри, між тим там вони не тільки дивляться, але під приводом фізичних вправ також і працюють» [2, с. 117–118]. Кожний молодий утопієць, чоловік чи жінка, повинен, крім того, навчатись принаймні одного ремесла. Вивчивши це ремесло, він може за своїм вибором зайнятись вивченням інших ремесл.

В «Утопії» Т. Мор значну увагу приділяє питанням виховання. Він відзначає, що всім дітям дається однакове суспільне виховання і початкова освіта. Таким чином, вже на початку XXI ст. Мор висунув ідею загального

обов'язкового навчання. Частина найздібніших юнаків, за рекомендацією вчителів і вибором народу, виділяється для занять науками і мистецтвами. Якщо учень не виправдовує надій, його відкликають із школи і призначають на фізичну роботу. і, навпаки, багато ремісників, які самоосвітою здобули глибокі знання, переводяться до «класу вчених» [1, с. 136]. Розумові заняття вважаються в утопійців однією з найбільших насолод.

Великого значення надає Т. Мор фізичному вихованню, дотримуючись при цьому афінської системи фізичного виховання: розвиток гімнастикою, військовими вправами здорового, сильного і красивого тіла.

Шляхом безпосереднього спілкування з дорослими діти проймаються мораллю суспільства. Його вплив посилюється навчанням і вихованням, що передбачають врахування індивідуальних особливостей дітей. Так, соціаліст-утопієць першим вказав на те, що всі соціальні фактори діють на підростаюче покоління. Т. Мор вперше ставить й проблему освіти дорослих. Вільний від роботи час громадянин проводить у бібліотеках і музеях, із захопленням займаючись самоосвітою. Держава надає всім бажаючим повне право користування книгами, приладдям тощо. Цим Мор робить науку і мистецтво здобутком усіх трудящих [2, с. 120].

Отже, ідеї Т. Мора про широку самоосвіту, освіту дітей та дорослих, вплив соціального середовища на формування особистості представляють інтерес для соціальної педагогіки. Він намагався досягти соціального миру у суспільстві, ліквідувати бідність, покласти початок загальному благополуччю.

Список використаної літератури

1. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва / В. Кравець. – Тернопіль, 1996. – 436 с.
2. Мельников В.П., Холостова Е.И. История социальной работы в России: Учеб.пособие / В. П. Мельникова, Е. И. Холостова. – М.: Изд.книготорговый центр «Маркетинг», 2001. – 344 с.